

Asia: VN/21770/2024

Lausuntopyyntö; Lainsäädäntöhanke ampuma-aselain muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Selkeyttävätkö ehdotetut muutokset asealan elinkeinonharjoittajan ilmoitusvelvollisuutta asetietojärjestelmään ja ase-elinkeinonharjoittajan tiedostonpitoa?

-

2. Mahdollistavatko ehdotetut deaktivoituja ja pysyvästi ampumakelvottomaksi tehtyjä ampuma-aseita koskevat muutokset näiden tarkoituksenmukaisen säilyttämisen?

Puolustusministeriö toteaa, että lausuntopalvelusta puuttuu kohta, jossa voisi kommentoida yleisesti esitystä (ei siis ainoastaan elinkeinonharjoittajan ilmoitusvelvollisuutta koskien tai deaktivoitujen aseiden säilyttämiseen liittyen). Puolustusministeriön kommentit ovat osin yleisiä ja koskevat vain osin deaktivoituja ampuma-aseita.

Säilyttäminen ja kuljettaminen

Kiinnitetään huomiota esitysluonnoksen 106 ja 106 b §:iin, joissa säädettäisiin ampuma-aseiden säilyttämisestä, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten säilyttämisestä ja kuljettamisesta sekä väliaikaisesta säilyttämisestä. 106 §:n osalta todetaan, että esitetty muutos selkeyttäisi ampuma-aseiden säilyttämisestä annettua sääntelyä ja mahdollistaisi vapaaehtoisessa maanpuolustuskoulutuksessa käytettävien aseiden ja ampumatarvikkeiden turvallisen säilyttämisen nykyistä joustavammin järjestelyin. Muutos ei heikentäisi aseiden ja ampumatarvikkeiden säilytyksen turvallisuutta, vaan monessa tapauksessa jopa parantaisi sitä.

106 b §:n osalta puolustusministeriö katsoo, että esitettävä muutos ei toisi tarvittavaa selvyyttä ampuma-aseiden ja patruunoiden kuljetusta koskevaan sääntelyyn. Säännöksessä käytetty sanamuoto ”etteivät ne [patruunat] ja ampuma-aseet ole suoraan yhdessä saatavilla” on osoittautunut käytännössä tulkinnanvaraiseksi ja aiheuttanut käytännön haasteita. Mikäli se, etteivät ampuma-aseet ja patruunat ole suoraan yhdessä saatavilla, edellyttää niiden kuljettamista

erillisissä ajoneuvoissa tai ajoneuvoihin sijoitetuissa murtovarmoissa turvakaapeissa, aiheuttaa tarpeetonta haittaa käytännön

koulutusjärjestelyille. Puolustusministeriö huomauttaa, että joskus ampuma-aseiden ja patruunoiden säilytyspaikka voi olla hyvin kaukana ase- ja

ampumakoulutuksen järjestämispaikalta. Esimerkiksi Rovaniemellä varuskunnassa säilytettäviä Maanpuolustuskoulutuksen aseita voi olla tarpeen käyttää koulutuksen toteuttamiseen ampumaradalla Kittilässä. Tässä tapauksessa kahden ajoneuvon varaaminen kolmenkymmenen aseeseen ja yhden patruunalaatikon kuljettamiseen aiheuttaisi ylimääräistä työtä ja ympäristökuormitusta, joten tällaista tulkintaa ei voida pitää tarkoituksenmukaisena.

Pykälää tulisikin tältä osin selkeyttää. Esimerkiksi se, että ampuma-aseet ja patruunat ovat ajoneuvossa peitettynä ulkopuolisten katseilta ja kuljettajan tai vastaavan henkilön jatkuvassa valvonnassa, ja ajoneuvon ovet ovat kuljetuksen aikana lukittuina, tulisi olla riittävä järjestely.

Selvyyden vuoksi puolustusministeriö esittää 106 b §:ään seuraavaa täsmennystä:

"Patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten säilyttäminen muualla kuin murtoturvallisessa ja lukitussa turvakaapissa tai poliisin hyväksymässä säilytystilassa, kuljettaminen muuten kuin niiden hallussapitoon oikeutetun henkilön välittömässä valvonnassa ja väliaikainen säilyttäminen tulee järjestää siten, etteivät ne ja ampuma-aseet ole suoraan yhdessä saatavilla, eikä vaaraa niiden joutumisesta asiattomien haltuun ole."

Korostetaan, että vapaaehtoisessa maanpuolustuskoulutuksessa ase- ja ampumakoulutusta antavilla henkilöillä on tehtävänsä edellyttämä koulutus, perehdytys ja lisenssit, ja heihin sovelletaan vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain mukaisesti virkavastuuta heidän toimiessaan Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ammunnanjohtajina.

Poliisihallituksen toimivallasta

Puolustusministeriössä valmisteilla olevan puolustustarvikkeiden viennistä annetun lain muuttamista koskevassa laissa tarkastellaan puolustusministeriön ja Poliisihallituksen välistä toimivaltajakoa eräiden ampuma-aseiden osalta. Puolustusministeriö pitääkin erittäin hyvänä, että sisäministeriön laatimassa hallituksen esityksessä on jo otettu valmisteilla olevat muutokset huomioon. On tarkoituksenmukaista, että Poliisihallitus on EU:n uuden ampuma-aseasetuksen 2025/41 soveltamisalaan kuuluvissa asioissa toimivaltainen lupa- ja valvontaviranomainen.

Hallituksen esityksessä myös ehdotetaan Poliisihallitukselle oikeutta myöntää ampuma-aseiden ja -tarvikkeiden kaupallisia vientilupia. Muutos on tärkeä, jotta puolustustarvikkeiden viennistä annetun lain muuttamisen yhteydessä ei jää tarvikkeita kokonaan luvanvaraisuuden ulkopuolelle. Onkin

olennaista, että näiden kahden lain päivittämisessä varmistutaan siitä, ettei katvetilanteita synny. Lakien valmistelussa onkin jo tehty yhteistyötä hallinnonalojen välillä.

Deaktivoinnista

Kansallisen deaktivoitikäytännön mahdollistamista puolustusministeriö pitää hyvin kannatettavana. Deaktivoituneen ampuma-aseen määritelmä lain 6 §:n 2 momentin 13-kohdassa on, perustellusta syystä, varsin monimutkainen. Pidettäisiin kannatettavana, että kyseisen kohdan perusteluja vielä täsmennettäisiin siten, että määritelmän sisällöstä ei voi jäädä lukijalle epävarmuutta. Nyt ehdotuksessa kuvataan, että ampuma-ase voidaan katsoa deaktivoituksi kolmessa eri tilanteessa, mikä voitaisiin avata vielä selkeämmin ja nimenomaisesti säännöskohtaisissa perusteluissa.

Nyt ehdotuksen mukaisesti deaktivoituna ampuma-aseena voidaan pitää poliisin tapauskohtaisen harkinnan perusteella tarkastamaa ja deaktivoituksi varmentamaa takaaladattavaa tykkiä, jonka mallin valmistus on alkanut ennen vuotta 1946. Deaktivoituneen ampuma-aseen määritelmän viimeiseen kohtaan voisi lisätä myös muut lain 9 §:n 1-kohdan tarkoittamat ampuma-aseet, jos aseiden mallin valmistus on alkanut ennen vuotta 1946.

Palojärvi Pia
Puolustusministeriö

Herrala Jenni
Puolustusministeriö - Lainvalmistelu- ja oikeusyksikkö